

תכנון עירוני ואזורי מול משבר קליטת העלייה ההמונית

ספר מפרי עטה של פרופסור רחל אלטרמן

Planning in the Face of Crisis

Land Use, Housing and Mass Immigration in Israel

Rachelle Alterman

(London: Routledge 2002)

האם יכולים מתכנני ערים ואזורים לסייע בעת טיפול במצב משברי, הנובע משינויים בקנה מידה רחב בגודל האוכלוסייה, המצריכים פתרונות דיור מידיים? פרופסור רחל אלטרמן מהפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים עונה לשאלה בחיוב ומציעה בספרה החדש אתגר לתיאוריות הקיימות בתחום התכנון.

הספר מפרי עטה של פרופסור רחל אלטרמן יצא לאור בלונדון. הוא מתאר כיצד נענו קובעי המדיניות והמתכננים, הן ברמה הלאומית והן ברמה המקומית, לדרישה העצומה לדיור ולצמיחה עירונית מאסיבית בעקבות קליטת גל העלייה הגדול של שנות ה-90.

הספר מציג את התפיסה, כי מדובר ב"משבר החיובי" הגדול ביותר, שאירע במדינה מפותחת כלשהי בעולם מאז מלחמת העולם השנייה. ישראל היא המדינה היחידה כיום מבין מדינות המערב, המוכנה לקלוט מהגרים במספרים גדולים ממדינות מצוקה. ספר זה הוא ניתוח ראשון בכלים אקדמיים של ההחלטות התכנוניות, שנגעו לעלייה הגדולה של שנות ה-90, והשפעותיהם על היבטים חשובים בישראל, כולל השפעות על הסכסוך הישראלי-ערבי וסיכויי פתרונו.

מסקנות הספר נוגדות חלק ניכר מהדעות הרווחות בדבר ההחלטות בנושא קליטת העלייה בשנות ה-90. בניגוד למקובל, אין הן רואות את מדיניות השיכון והפיתוח של הממשלה באותה תקופה בבחינת כישלון.

ממצאי הספר זכו לעניין מיוחד מצד הבנק העולמי, העוסק בפיתוח כלכלי ופיזי של מדינות רבות. הבנק העולמי רואה בניסיון הישראלי בשיכון מהגרים סיפור הצלחה בקנה מידה עולמי ופנה לפרופסור אלטרמן כדי ללמוד מניסיונה של ישראל לגבי מדינות אחרות.

פרופסור רחל אלטרמן, מתכננת ערים ומשפטנית, המוכרת בעולם כמומחית למדיניות קרקעית, דיני תכנון ובנייה והליכי קבלת החלטות בתכנון, היא מחזיקת הקתדרה לתכנון ערים על-שם עזריאלי וסגנית הדיקן ללימודי מוסמכים ומחקר.

(נכתב ב 2003)